

La gravetat i la lleugeresa dels vint anys

Jone, a vegades és l'òpera prima de Sara Fantova i compta amb el segell inconfusible de la ESCAC, en la qual es va graduar amb el curtmetratge *No em desperteu* (2018), estrenat en la SEMINCI. Després d'haver-se donat a conèixer amb el film col·lectiu *La filla d'algú* (2019) i haver dirigit, al costat d'Aina Clotet, Mar Coll i Celia Giraldo la sèrie *Això no és Suècia* (2023), Fantova fa el salt en solitari al llargmetratge amb aquest coming of age fresc i honest que la situa en la constel·lació d'actuals realitzadores de l'Estat Espanyol juntament amb Carla Simón, Estibaliz Urresola, Pilar Palomero, Alauda Ruiz de Azúa, Elena Martín, Clara Roquet o les citades Clotet, Coll o Giraldo. La seva pel·lícula segueix els plantejaments d'algunes d'elles a l'hora de mostrar, mitjançant un llenguatge fílmic molt sensorial i curós, una nova manera de percebre la realitat i les relacions humanes, des de l'íntim i quotidià.

Si en *La Innocència* (2019), la valenciana Lucía Alemany (una altra directora que també podríem adscriure en la citada constel·lació) s'apropava a la tempesta emocional de la jove Lis a la recerca de la seva identitat en les festes del seu poble del Maestrat –un poble que l'ofega i del qual vol marxar per a convertir-se en artista de circ–, la *Jone, a vegades* vol marxar de Bilbao i a vegades no. Això és el que, en ser preguntada, li respon a l'Olga, una cambrera que viu a Madrid i de la qual s'enamora en plena Setmana Gran de Bilbao, context spatiotemporal en el qual Fantova ubica la història de la seva pel·lícula.

El film, premiat en els festivals de Màlaga i D'A de Barcelona, comença amb un pròleg compost d'imatges de pel·lícules casolanes de la infància de Jone, mostrant-nos com aquesta va creixent per a, immediatament després, introduir-nos en la sala d'espera d'una consulta mèdica on el seu pare, de 54 anys, acaba de ser diagnosticat d'una malaltia degenerativa. A partir d'aquí, i al llarg del transcurs de les festes de la capital biscaïna, s'anirà entrellaçant l'alegria de viure dels vint anys de la Jone amb la responsabilitat que ha d'assumir després del diagnòstic del seu pare, perquè ella i la seva germana menor, Marta, són òrfenes de mare. La Jone (encarnada esplèndidament en la debutant Olaia Aguayo) es veu d'aquesta manera, i acabada d'entrar en la joventut, com a responsable i cuidadora tant del seu pare (qui no vol acceptar els estralls de la seva malaltia) com de la seva germana. Amb un realisme net, a vegades poètic i altres proper al verisme documental, però sempre amb una especial sensibilitat

JONE, BATZUETAN

País: España, 2025

Direcció: Sara Fantova

Guió: Sara Fantova,
Nuria Dunjó, Nuria Martín
Esteban

Intèrprets: Olaia Aguayo
i Josean Bengoetxea

Gènere: Drama

Durada: 80 min

Idioma: Euskera i castellà

Subtítols: Català

en relació amb la imatge, el ritme i el treball amb les actrius, Fantova retrata l'explosió de la joventut i, al mateix temps, la duresa i la complexitat d'haver de madurar massa aviat a la força. Així, la consciència de la vida i la de la mort es donen la mà en aquest film que s'acosta al tema de les cures i del dret a morir dignament des d'una perspectiva nova: la d'haver d'enfrontar-se a ells des d'una joventut incipient.

La Jone també és Jone "a vegades" perquè en uns moments és la Jone jove desitjant viure i descobrir l'amor, el sexe, la tendresa i el cos, que oculta a les seves amigues el que li succeeix, balla de manera desaforada i s'emborratxa al compàs de la música de "La Dani"; i, en uns altres, és la Jone abstreta, superada per les circumstàncies, intentant assimilar una situació que no s'acaba de creure mentre deambula pels carrers de Bilbao. En el seu deambular, la bressolen l'especial música de Pablo Seijo i la veu en off del seu pare reproduint fragments del seu propi diari, que s'acompanyen de més fotos i vídeos de les infàncies de la Jone i la Marta. En aquests diaris, Aitor, el pare, parla de la seva alegria en néixer la Jone; però també de la seva desorientació, el seu dolor i el seu sentit de la responsabilitat en morir la mare de les nenes. Són els mateixos sentiments estranys i oposats que Jone experimenta en aquests moments en els quals, sense frens, s'encamina a l'edat adulta. Són les dualitats que conformen la vida mateixa i que Sara Fantova aborda en la seva pel·lícula amb la gravetat i la lleugeresa amb què es viuen les coses als vint anys.

Carolina Martínez

Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona